

БІОБІБЛІОГРАФІЯ ВЧЕНИХ ХНТУСГ: ВІД ПЕРСОНАЛЬНИХ ПОКАЖЧИКІВ ДО ПЕРСОНАЛЬНИХ СТОРІНОК У ВІКІПЕДІЇ

Щетініна Ельвіра Миколаївна, завідувачка інформаційно-бібліографічним відділом НБ ХНТУСГ

У статті розглянуто розвиток біобібліографічного напрямку діяльності бібліотеки, зокрема, підготовку і видання покажчиків в серіях «Біобібліографія вчених ХНТУСГ» і «Науковці нашого університету», а також висвітлено нові шляхи популяризації наукового надбання науковців ХНТУСГ шляхом створення персоніфікованих сторінок в Вікіпедії.

Ключові слова: бібліотека, біобібліографія, посібники, проєкти, університет, Вікіпедія, популяризація наукового надбання

Розвиток наукової думки в ХНТУСГ протягом всієї історії визначався діяльністю видатних діячів у галузі сільськогосподарських наук України і прямо пропорційно залежить від кількості вкладеного в нього людського капіталу. Незбагненно великим є внесок видатних вчених минулого і сьогодення в наявні на сьогоднішній день знання про механізацію, електрифікацію, модернізацію сільськогосподарської техніки, агропромислове виробництво у поєднанні з розвитком суміжних наук.

Науково-педагогічним колективом протягом майже 9 десятиліть напрацьовано унікальний науковий потенціал, який знайшов відображення в численних наукових дослідженнях і розробках. Науковці, що в певні історичні часи визначали вектор розвитку науки в ХНТУСГ, заслуговують на нашу пошану і увічнення їх науково-педагогічного доробку для наступних поколінь. Унікальним фонд нашої бібліотеки роблять саме їхні праці – монографії, публікації, підручники, посібники, навчально-методичні видання. Ми маємо не тільки збирати і зберігати цю наукову спадщину, а й широко інформувати та популяризувати її.

Представити суспільству здобутки університетської науки покликані тематичні бібліографічні та персональні біобібліографічні покажчики.

Фахівцями бібліотеки у 2001-2004 роках було випущено 7 бібліографічних покажчиків друкованих праць професорсько-викладацького складу факультетів університету.

З 2001 р. НБ розробляє та видає покажчики в серіях «Біобібліографія вчених ХНТУСГ» і «Науковці нашого університету». Варто зазначити, що серії бібліографічних покажчиків – це не лише реєстр наукових праць працівників, а й організація інформаційної бази для вивчення спадку вчених та можливість популяризувати їх досягнення. Перевага серійних видань в тому, що вони є тим комплексом даних, у якому засобом висвітлення персоналій окремих учених у

сукупності більш повно розкривається наукова діяльність ХНТУСГ, простежується розвиток тієї чи іншої галузі науки.

В серії «Біобібліографія вчених ХНТУСГ»: вийшло друком 12 випусків видань до ювілейних дат науковців: (Заїка Петро Митрофанович; Тіщенко Леонід Миколайович; Фурман Ілля Олександрович, Скобло Тамара Семенівна, Сідашенко Олександр Іванович, Савченко Петро Ілліч, Мазоренко Дмитро Іванович, Лінецький Леонід Михайлович, Лебедев Анатолій Тихонович, Артёмов Микола Прокопович, Ольшанський Василь Павлович, Тимчук Сергій Олександрович).

Підготовлено 6 електронних покажчиків в серії «Науковці нашого університету», які розміщені на сайті бібліотеки (Нанка Олександр Володимирович; Малиновський Михайло Леонідович; Мегель Юрій Євгенович; Богомолів Олексій Васильович; Грабар Наталя Григорівна; Лисиченко Микола Леонідович).

Останнім вийшов бібліографічний покажчик «Новікова Тетяна Вікторівна», присвячений попередньому директору Наукової бібліотеки ХНТУСГ.

Всі роботи серії «Біобібліографія вчених ХНТУСГ» приурочені до ювілеїв представників науки і освіти університету і припускають ознайомлення широкого загалу з досягненнями університетської науки за допомогою найвідоміших учених університету.

Ці роботи вже принесли в інформаційний науковий потік біографії наших вчених та бібліографічні дані про їх наукових доробок, представляючи їх наукову і викладацьку діяльність як науковців та педагогів.

Бібліографія складена згідно бібліографічними стандартам, включаючи докторські роботи, зареєстровані рукописи, монографії, глави монографій, підручники, посібники, навчально-методичні матеріали, статті та наукові дослідження, доповіді, патенти, тези доповідей участі в конференціях (у т.ч. міжнародних), науково-популярні роботи, результати діяльності в якості наукового керівника, посилання на статті-персоналії. Представлені також ювілейні привітання і висловлювання про вченого з боку інших видатних діячів і т.д.

Тенденції сучасності спонукають нас шукати нові шляхи популяризації наукового надбання науковців ХНТУСГ. Сьогодні у мережі Інтернет існують інструменти, які допомагають більш ширше представляти інтелектуальну базу напрацювань університету та його висококваліфіковані, із значним інформаційним та науковим потенціалом кадри. Прагнучи зберегти пам'ять про особистості в новому форматі, ми продовжуємо відтворювати персоніфіковану історію ХНТУСГ через наповнення вільної енциклопедії Вікіпедія. В поточному році ми започаткували освітньо-науковий проект «ХНТУСГ у Вікіпедії». Для роботи в проекті, співробітники бібліотеки брали участь у заходах і тренінгах Вікі-вишкіл, приєдналися до Вікі-марафону Громадської організації «Вікімедіа Україна» з метою опанування основ створення, редагування, розміщення статей у Вікіпедії. «ХНТУСГ у Вікіпедії» (<https://uk.wikipedia.org/wiki/>). Представляючи науковий потенціал університету

у віртуальному інформаційному середовищі вільної Інтернет-енциклопедії «Вікіпедія» бібліотека сприяє зміцненню іміджевих позицій ХНТУСГ через використання додаткової платформи для популяризації нашого закладу вищої освіти; поширення достовірної інформації про історію, життєдіяльність найкращих її представників – ректорів, окремих вчених, відомих випускників – людей, які віддали університету свою енергію, знання і вміння, талант, незаурядність, працьовитість, неординарність мислення.

Перед тим, як з'явилася перша Вікі-публікація було проведено велику роботу по створенню переліку персоналій, які мають увійти до вікіпедії, а також вироблено методіку підготовки відповідних статей. За основу нами взято принципи написання статей, яким керуються укладачі Енциклопедії сучасної України, а саме – одним з важливих питань, пов'язаних з написанням статей, присвячених персоналіям, є обсяг матеріалу. Оскільки кожна особа характеризується своїм особистим внеском у галузь певної діяльності, то розмір статей не може бути для всіх однаковим.

Робота над статтями про особи розпочинається пошуком важливих біографічних та бібліографічних даних, і допомогу в цьому надають персональні бібліографічні чи біобібліографічні покажчики які вже були створені в бібліотеці в серіях: «Науковці нашого університету» та «Біобібліографія вчених ХНТУСГ». На сьогодні це 18.

Крім основних відомостей про особу – її біографію, напрямки діяльності, її досягнення, статті-персоналії містять перелік основних здобутків особи. Це – нагороди, досягнення, патенти; вагомі публікації. Ми прагнемо всі статті ілюструвати світлиною персоналії. Завершуються статті бібліографічним матеріалом про особу якщо існує література про персоналію.

Науковою бібліотекою відредаговано сторінку ХНТУСГ (<https://qps.ru/qGhL4>), а також додано 3 сторінки ректорів університету: Мазоренко Дмитро Іванович (<https://qps.ru/B7Ga8>), Тищенко Леонід Миколайович (<https://qps.ru/SCjQE>), Нанка Олександр Володимирович (<https://qps.ru/ky5UJ>) і створено сторінку Наукової бібліотеки ХНТУСГ (<https://qps.ru/7lAr5>) в зміст якої входить: історія, фонди і колекція, структура, ресурси, електронний архів, автоматизація та ІКТ, посилання, джерела.

Також створено сторінки:

Заїка Петро Митрофанович (<https://qps.ru/PeUY1>),

Скобло Тамара Семенівна (<https://qps.ru/DpQP2>),

Сідашенко Олександр Іванович (<https://qps.ru/sxZlO>),

Артьомов Микола Прокопович (<https://qps.ru/iGC5V>),

Лебедев Анатолій Тихонович (<https://qps.ru/ciVab>),

Фурман Ілля Олександрович (<https://qps.ru/RqwXk>),

Савченко Петро Ілліч (<https://qps.ru/qPvm3>),

Анілович Веніамін Якович (<https://qps.ru/VzCo2>),

Шабельник Борис Петрович (<https://qps.ru/KLBad>).

На сторінки вікіпедії потрапляють справді особистості, які завдяки своєму розуму, таланту й праці заслуговують на всенародне визнання і відповідно – пошану.

Загалом інформація, яка сконцентрована у статтях-персоналіях вікіпедії, спрямована на популяризацію науки і прагнення правильного розуміння минулого й сьогодення університету; вона викликає почуття гордості тих, хто працює поруч, а зацікавленим послідовникам дає поважне уявлення про ХНТУСГ.

Отже, одним із завдань проекту «ХНТУСГ в вікіпедії» є створення персональних сторінок вчених, про яких варто знати і якими варто пишатися. Об'єктивне і неупереджене висвітлення їх внеску у розбудову університету здатне показати талановитість, унікальність, а часом і геніальність професорсько-викладацького складу та особливості ХНТУСГ крізь призму визначних її постатей.

BIOBIBLIOGRAPHY OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE SCIENTISTS: FROM PERSONAL INDICATORS TO PERSONAL PAGES ON WIKIPEDIA

Shchetinina E. M., Head of information and bibliographic department of NB KhNTUA

Development of biobibliographic direction of library activity is considered in the article, in particular, preparation and edition of pointers in series "Biobibliography of scientists of KhNTUA" and "Scientists of our university", and also the new ways of popularization of scientific acquisition of scientists of ХНТУСГ are reflected by creation of the personalized pages in Wikipedia.

Keywords: library, biobibliography, manuals, projects, university, Wikipedia, popularization of scientific acquisition